

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Олег Рашидов: Кто такие саентологи. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kp.ru/daily/22605/11311/>
2. Дворкин А.Л. Секты против Церкви (процесс Дворкина) / А. Л. Дворкин. – М.: 2000. – 736 с.
3. Каган В. Саентология и психотерапия: экспертные материалы. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nkozlov.ru/library/psychology/d3470/?full=1#.U12WUFDwlic>
4. Саентология как религия. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.scientologyfacts.ru/?show=print_version&id=109
5. Религиозный культ. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://religion.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000000/st025.shtml>
6. Хассен С. Освобождение от психологического насилия. – СПб.: Прайм – ЕВРОЗНАК, 2001. С. 82–84.
7. Е.Н. Волков. Феномен деструктивных культов и контроля сознания. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.aquarun.ru/psih/ks/ks9.html>

УДК 343.5

ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК ЗЛОЧИНІВ ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 150-1 ТА СТ. 304 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

К. В. Джгун, О. Б. Максименко

Резюме. У даній статті розглянуто особливості об'єктивних ознак злочинів передбачених ст. 150-1 та ст. 304 КК України. Проаналізовано об'єкт, об'єктивну сторону, потерпілого, момент закінчення кожного із складів злочинів. На підставі отриманих результатів винесено пропозиції щодо можливості удосконалення зазначених статей, з метою підвищення їх дієвості на практиці.

Ключові слова: об'єктивні ознаки, об'єкт, об'єктивна сторона, втягнення, використання.

Об'єктивні ознаки злочинів щодо таких діянь, як використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом та втягнення неповнолітніх у заняття жебрацтвом, мають спільні риси. За Кримінальним кодексом (далі – КК) України відповідальність за ці дії передбачають дві окремі норми, які, крім того, містяться в окремих розділах цього закону.

Конституція України у ст. 52 проголошує, що будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом [1]. Відповідно до цього національним законодавством встановлено багато норм, що передбачають відповідальність за порушення цього положення. Зокрема, Кримінальний кодекс України містить цілий ряд статей, що передбачають кримінальну відповідальність за такі дії, але існування окремих норм викликає сумніви, тому що вони містять схожі складі злочинів. Так, подібними між собою видаються ст. 150-1 «Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом» та ст. 304 «Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність», яка охоплює втягнення неповнолітніх у заняття жебрацтвом. Схожість цих норм за об'єктивними ознаками може викликати неоднозначність їх застосування на практиці.

Дослідженням складів вказаних злочинів займалося багато науковців та вчених, серед яких М.І. Хавронюк, О.С. Бородавко, І.В. Дегтярьова, М.І. Бажанов, М.І. Мельник, Д.О. Калмиков, Н.М. Крестовська, М.А. Готвянська, О.Д. Коломоєць, В.В. Кузнецов та інші. Усі згадані дослідники давали кримінально-правову характеристику згаданих злочинів взагалі, не приділяючи окремої уваги розгляду об'єктивних ознак цих злочинів.

На підставі вищезазначеного актуальність даної теми обумовлена недостатнім рівнем дослідженості кримінально-правової характеристики об'єктивних ознак злочинів, передбачених ст. 150-1 та ст. 304 КК України. Тому, метою даної статті є аналіз об'єктивних ознак злочинів передбачених ст. 150-1 та ст. 304 КК України та внесення певних пропозицій щодо їх вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети, перш за все необхідно знайти відповіді на такі питання:

– чим відрізняються один від одного об'єкти даних складів злочинів?

– чому потерпілим від злочину, передбаченого ст. 304 КК, може бути як неповнолітній, так і малолітній, а потерпілим від злочину, передбаченого ст. 150-1 КК – лише малолітній?

– у чому полягає різниця між «втягненням» дитини у заняття жебрацтвом та її «використанням» для заняття жебрацтвом і чим відрізняється використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (ст. 150-1 КК) від втягнення малолітніх у заняття жебрацтвом (ч. 2 ст. 304 КК)?

– коли можна вважати закінченим злочини, передбачені ст. 150-1 та ст. 304 КК України?

Відсутність відповідей на ці запитання призвела до того, що на практиці використання малолітнього для заняття жебрацтвом часто кваліфікується за сукупністю статей 150-1 і 304 КК, тобто має місце подвійне інкримінування злочинів [2, с. 47].

Таким чином, для того, щоб розібратися з застосуванням цих статей на практиці, необхідно визначити особливості об'єктивних ознак складів злочинів передбачених цими нормами.

Склад будь-якого злочину утворюється системою його елементів: об'єкт, об'єктивна сторона (об'єктивні ознаки) та суб'єкт та суб'єктивна сторона (суб'єктивні ознаки) злочину – розглянемо далі кожен з елементів об'єктивних ознак складів злочинів передбачених ст. 150-1 та ст. 304 КК України.

Кожне злочинне діяння завжди посягає на об'єкт злочину. Правильне вирішення питання про об'єкт злочину має важливе теоретичне і практичне значення. Саме об'єкт дозволяє розкрити соціальну сутність злочину, з'ясувати його суспільне небезпечні наслідки, сприяє правильній кваліфікації діяння, а також відмежуванню його від суміжних суспільне небезпечних посягань. Об'єкт відіграє істотну роль і для визначення самого поняття злочину, значною мірою впливає на зміст об'єктивних і суб'єктивних його ознак, є вихідним при кваліфікації злочинів, побудові системи Особливої частини КК України. Усе це дає змогу зробити висновок, що проблема об'єкта злочину є однією з основних у науці кримінального права.

Загальновизнано, що об'єктом злочину завжди виступає те благо, якому злочином завдається реальна шкода чи створюється загроза заподіяння такої шкоди [3, с. 234].

Об'єктом злочину передбаченого ст. 150-1 КК України є суспільні відносини у сфері забезпечення здоров'я, фізичного та морального розвитку, освітнього рівня дитини та ін. Основним безпосереднім об'єктом злочину є воля, честь і гідність дитини, а додатковим факультативним об'єктом (при вчиненні злочину із застосуванням насильства чи погрози його застосування (ч. 2 ст. 150-1) і у випадках, коли спричинені середньої тяжкості чи тяжкі тілесні ушкодження (ч. 3) можуть бути фізичне і психічне здоров'я дитини [4, с. 88].

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009. № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» під гідністю слід розуміти визнання цінності кожної фізичної особи як унікальної біопсихосоціальної цінності, а з честю

пов'язується позитивна соціальна оцінка особи в очах оточуючих, яка ґрунтується на відповідності її діянь [5].

Щодо об'єкту злочину передбаченого ст. 304 КК України, то родовим об'єктом даного злочину являється громадський порядок та моральність. Однак це не означає, що втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність посягає лише на громадський порядок і моральність. Розібратись в цьому питанні можна тільки тоді, коли проаналізувати безпосередній об'єкт даного виду злочину, тобто встановити, які конкретні суспільні відносини порушуються в першу чергу.

Безпосереднім об'єктом втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність переважна більшість авторів вважає громадський порядок, моральність і нормальний розвиток неповнолітніх. Ототожнення родового і безпосереднього об'єктів даного злочину пояснюється тим, що при вчиненні вказаного злочину одночасно порушується нормальний фізичний розвиток та правильне моральне виховання підростаючого покоління, ставляться під загрозу важливі інтереси неповнолітніх. Законодавець, піклуючись переважно про суспільний порядок не забуває при цьому і про інтереси неповнолітніх. У зв'язку з цим нормальний фізичний розвиток і правильне моральне виховання стають додатковим обов'язковим об'єктом злочину, що розглядається [6, с. 127].

Отже, об'єкти злочинів передбачені статтями, що розглядаються частково співпадають і в тому, і в тому випадку – це, перш за все, моральність і нормальний розвиток неповнолітніх.

Також, обов'язковою ознакою складу злочину є потерпілий. За ст. 150-1 ним може бути тільки малолітня дитина, тобто дитина, яка не досягла 14-річного віку. При цьому кваліфікуючою ознакою (ч. 2 ст. 150–1 КК) є вчинення злочину щодо чужої малолітньої дитини. На нашу думку законодавець передбачив таке вікове обмеження для потерпілої особи у даному складі злочину, тому що вважає, що використовувати дитину старшого віку неможливо, бо вона розуміє з якою метою все це відбувається і вже займається жебрацтвом добровільно, тому про використання не може бути й мови. І у такому разі з огляду на обставини, вже можливе застосування ст. 304 КК України.

Також, деякі науковці вважають, що малолітня дитина, одночасно виступає потерпілим цього злочину та є його своєрідним предметом [7, с. 272]. Але з цією думкою можна не погодитись, тому що предмет злочину те, з приводу чого вчиняється злочин, у даному випадку його становлять гроші, речі та інші матеріальні цінності. При цьому, під грошима у ст. 150–1 варто розуміти грошові знаки у вигляді національної валюти України (грошові знаки України у вигляді випущених Національним банком України банкнот та металеві монети, що перебувають в обігу і є законним платіжним засобом на території України) та іноземної валюти (грошові знаки, що перебувають в обігу і є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави).

Речі – це будь-які предмети матеріального світу, щодо яких можуть виникати цивільні права та обов'язки. Речі можуть бути рухомі і нерухомі, замінні і незамінні, подільні та неподільні, споживні та неспоживні. Виділяються також такі специфічні речі, як: тварини; головні речі та їх приналежності; складні речі; продукція, плоди, доходи; майно; гроші; валютні цінності; цінні папери. Поняття “речі”, що міститься у цивільному законодавстві (див. ст. 177, 179–201 Цивільного кодексу України), є найбільш широким і охоплює собою будь-які матеріальні цінності.

Отже, предметом цього злочину не можуть бути цінності нематеріального характеру (нематеріальні блага): результати робіт; послуги; результати інтелектуальної, творчої діяльності; інформація; особисті немайнові блага(здоров'я, ім'я, авторство тощо). Інакше кажучи, не може настати відповідальність за ст. 150–1 КК за систематичне прохання у сторонніх осіб надати які-небудь послуги, виконати певну

роботу, здійснити творчу діяльність, передати інформацію тощо [8, с. 245]. Тому дитина, ніяк не може бути предметом цього злочину.

Потерпілими від злочину передбаченого ст. 304 КК України є неповнолітні – тобто особи чоловічої або жіночої статі, які не досягли 18-річного віку.

Таким чином, відповідно до ст. 150-1 Кримінального Кодексу, потерпілою виступає тільки малолітня дитина, тобто особа, яка не досягла 14 років. А потерпілими від злочину передбаченого ст. 304 КК України є неповнолітні особи, тобто особи до 18-ти років. Отже, ст. 304 КК України, охоплює більш широке коло осіб, які можуть бути потерпілими і це видається, більш доцільним, тому що виходить, що у випадку, коли у злочині передбаченому ст. 150-1 КК України використовується, наприклад, неповнолітня недієздатна особа, то відповідальності суб'єкт даного злочину вже нести не буде. І в цьому випадку є незрозумілим, чому законодавець цього не передбачив.

З об'єктивної сторони злочин передбачений ст.150-1 Кримінального кодексу України полягає у суспільно небезпечних діях – використанні малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, під яким, виходячи із диспозиції статті, розуміється систематичне випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб. При цьому випрошувати матеріальні цінності у сторонніх осіб може як дитина, так і доросла особа, яка використовує дитину [4, с. 89]. Також науковці зазначають, що випрошування може відбуватися усно, письмово або конклюдентними діями [8, с. 245; 4, с. 89], але також існує думка, що вищезазначені форми використання малолітньої дитини не є вичерпними, так І.В. Дегтярьова зазначає, що існують й інші форми суспільно небезпечного діяння, передбаченого ст. 150-1 КК України, наприклад умисне стимулювання уразливого стану дитини дорослою особою під час її використання для заняття жебрацтвом та умисне використання предметів під час використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, наявність яких викликає розчулення в оточуючих [9]. Звичайно, конкретизація вже існуючих форм використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом сприятиме більш чіткому застосуванню положень ст. 150-1 КК України і повинна буде зменшити кількість суперечностей у кримінальному законодавстві при кваліфікації вищевказаного злочину.

Поняття систематичне у даній статті означає вчинення зазначених дій багаторазово (три і більше епізоди усного висловлення прохання подати милостиню або письмове чи конклюдентними діями висловлення такого ж прохання трьом і більше стороннім особам).

Під сторонніми особами у ч. 1 ст. 150–1 КК України треба розуміти усіх інших осіб, крім батьків та осіб, які замінюють батьків, а у частинах 2 і 3 ст. 150–1 КК – будь-яких осіб, крім тих, що є суб'єктами цього злочину [8, с. 245].

Злочин, передбачений ст. 150-1, є прикладом продовжуваного злочину – злочину, що складається із двох чи більше тотожних діянь, які є реалізацією єдиного злочинного наміру винної особи щодо використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Такими діяннями можуть бути: тримання на руках немовля чи іншої маленької дитини, контролювання зовні дій дитини, яка самостійно випрошує матеріальні цінності у сторонніх осіб, тощо.

Злочин вважається закінченим з моменту початку третього епізоду випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб з використанням суб'єктом злочину малолітньої дитини [4, с. 89].

Об'єктивна сторона злочину передбаченого ст. 304 КК України полягає у втягненні неповнолітніх осіб у злочинну чи іншу антигромадську діяльність.

Згідно з п. 5 Постанови ПВС України № 2 від 27.02.2004 р. «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» під втягненням неповнолітнього у злочинну чи іншу

антигромадську діяльність треба розуміти певні дії дорослої особи, вчинені з будь-яких мотивів і пов'язані з безпосереднім впливом на неповнолітнього з метою викликати у нього рішучість взяти участь в одному чи декількох злочинах або займатись іншою антигромадською діяльністю. Втягнення завжди передбачає наявність причинного зв'язку між діями дорослої особи і виникненням у неповнолітнього бажання вчинити протиправні дії.

Зазначений наслідок може досягатися за допомогою всіх видів фізичного насильства (заподіяння тілесних ушкоджень, мордування, катування тощо) і психічного впливу.

Згідно з п. 10 вказаної Постанови ПВС України № 2 від 27.02.2004 р., втягнення у заняття жебрацтвом ст. 304 КК України – це умисне схиляння неповнолітнього у будь-який спосіб до систематичного випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб як самостійно неповнолітнім, так і спільно з дорослими особами [10].

Взагалі, існує три форми втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність: 1) підмовлення неповнолітнього до вчинення одного чи декількох конкретних злочинів; 2) у формі залучення неповнолітнього до вчинення злочину як співвиконавця чи пособника. Але на думку авторів втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, крім того, може проявлятися ще й у формі схилення їх до вчинення злочинів «взагалі».

Незалежно від форм злочинних дій дорослих, направлених на втягнення неповнолітніх у вчинення суспільно небезпечних діянь, завжди досягаються наслідки, які найбільш важко змінити – порушення нормального морального, розумового та фізичного розвитку неповнолітніх. При чому цей вид наслідків настає як при наявності закінченого складу втягнення, тобто при виконанні неповнолітнім, під впливом дорослого, зазначених в законі необхідних злочинних дій (злочин, пияцтво, заняття жебрацтвом, азартними іграми), так і при відмові неповнолітнього від вчинення вказаних дій [6, с. 128].

Зазначений злочин вважається закінченим з моменту здійснення дорослим дій, спрямованих на залучення неповнолітнього в злочинну або іншу антигромадську діяльність, незалежно від того, чи скоїв неповнолітній злочин [7, с. 565].

Таким чином, зважаючи на вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

Щодо об'єктів складів злочинів – об'єктом злочину передбаченого ст. 150-1 КК України виступають суспільні відносини у сфері забезпечення здоров'я, фізичного та морального розвитку, освітнього рівня дитини та ін. Основним безпосереднім об'єктом цього злочину є воля, честь і гідність дитини, а додатковим факультативним об'єктом можуть бути фізичне і психічне здоров'я дитини.

Об'єктом злочину передбаченого ст. 304 КК України є громадський порядок та суспільні відносини, що регулюють нормальний моральний та фізичний розвиток неповнолітнього. Отже, об'єкти злочинів передбачені статтями, що розглядаються частково співпадають, тому що обидві ці статті, перш за все спрямовані на захист інтересів дитини.

Щодо особи, яка вважається потерпілою – відповідно до ст. 150-1 КК України це особа, яка не досягла 14 років, а потерпілою від злочину передбаченого ст. 304 КК України є особа, що не досягла 18-річного віку. Таким чином, ст. 304 КК України, вважається доцільним передбачити і у ст. 150-1 КК України, щоб потерпілою все ж таки була неповнолітня особа.

Щодо об'єктивної сторони даних складів злочинів – і в тому, і в тому випадку – це суспільно небезпечні активні дії, але за ст. 150-1 КК України вони полягають у використанні малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, а за ст. 304 КК України – у втягненні неповнолітніх у заняття жебрацтвом. У цьому випадку, важливим є саме

розмежування понять «втягнення» і «використання». Так, відповідно до Постанови ПВС України № 2 від 27.02.2004 р. «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» втягнення у заняття жебрацтвом – це умисне схиляння неповнолітнього у будь-який спосіб до систематичного випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб як самостійно неповнолітнім, так і спільно з дорослими особами. Стосовно «використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом», то чіткого визначення у законодавстві не має. Тому довкола співвідношення цих понять серед науковців існує багато дискусій. Але все ж таки принципова відмінність між поняттям «втягнення» та «використання», як зазначають Н.М. Крестовська та М.А. Готвянська, полягає в наступному. «Втягнення» – це схиляння дитини до злочину або іншої негативної девіації, тобто вчинення дитиною активної протиправної або аморальної дії (крадіжки, шахрайства, вживання спиртних напоїв, жебракування тощо). Використання, у свою чергу означає трактування злочинцем дитини не як людини, а як корисної для нього речі, що своїм виглядом спонукає інших осіб до безоплатної передачі йому певних матеріальних цінностей (грошей, продуктів тощо), тобто в такому разі дитина є знаряддям учинення антигромадських дій, будучи одночасно беззахисною жертвою правопорушника.

Отже, термін «втягнення» передбачає свідоме рішення дитини брати участь у злочинній діяльності, а термін «використання» стосується не здатних усвідомлювати свої вчинки немовлят або дітей молодшого віку, котрих злочинці використовують як «корисну річ», що відкриває гаманці громадян [9].

Щодо моменту закінчення злочину, то виходячи зі змісту ст. 150-1 КК України цей злочин вважається закінченим з моменту початку третього епізоду (тому що використання відповідно до диспозиції статті має бути систематичним) випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб з використанням суб'єктом злочину малолітньої дитини. А злочин передбачений ст. 304 КК України вважається закінченим з моменту здійснення дорослим дій, спрямованих на залучення неповнолітнього в злочинну або іншу антигромадську діяльність, незалежно від того, чи скоїв неповнолітній злочин. Таким чином, можна зробити висновок, що для закінчення злочину за ст. 304 КК України не має значення буде неповнолітній займатися жебрацтвом чи ні, у той момент, коли для закінчення злочину передбаченого ст. 150-1 КК України, реальне використання малолітньої є обов'язковим, при чому таке використання повинно відбутися не менше трьох разів.

Аналізуючи викладене, слід зазначити, що під час дослідження було виявлено ряд особливостей об'єктивних ознак злочинів передбачених ст. 150-1 та ст. 304 КК України, але ці особливості не є суттєвими і їх цілком можна певним чином подолати, а тому окреме виділення втягнення неповнолітніх у зайняття жебрацтвом та використання неповнолітніх для зайняття жебрацтвом в рамках двох окремих статей багато в чому є штучним. Вирішення цього питання можна знайти шляхом об'єднання посягань, передбачених ст. 150-1 і 304 КК України в межах однієї статті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Хавронюк М.І., Калмиков Д.О. Деякі питання удосконалення відповідальності за злочини проти волі дитини / М.І. Хавронюк, Д.О. Калмиков // Вісник Верховного Суду України. – 2011. – № 10. – С. 42–48.
3. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; За ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — 2 е вид., перероб. і допов. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 480 с.

4. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник / Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко, М.І. Мельник та ін.; За ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К.: Атіка, 2009. – 744 с.
5. Постанова пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27.02.2009. № 1. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09
6. Бородавко О.С. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність як об'єкт кримінально-правового вивчення / О.С. Бородавко // Митна справа. – 2011. – № 5. – С. 126–130.
7. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання сьоме, перероблене та доповнене / Відп. ред. Є.Л. Стрельцов. – Х. : Одиссей, 2011. – 824 с.
8. Хавронюк М. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (коментар нового закону) / М. Хавронюк // Вісник Львівського університету. – 2009. – Вип. 49. – С. 244–249.
9. Дегтярьова І.В. Щодо особливостей діяння передбаченого ст. 150-1 Кримінального кодексу України / І.В. Дегтярьова // Право і безпека. – 2011. – № 3 (40) – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2011_3/PB-3/PB-3_50.pdf
10. Постанова пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» № 2 від 27.02.2004 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04>.

УДК 612.833.81

ПРОЦЕДУРА ЗАТРИМАННЯ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ

Н. Ю. Деніс, О. О. Левендаренко

Резюме. У статті досліджено особливості процесуального порядку затримання. Розглянуто порядок законного затримання, підстави, момент затримання, строки затримання.

Ключові слова: затримання, запобіжні заходи, підстави затримання, особа, уповноважена службова особа.

Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України – одна з найважливіших подій у законодавчій діяльності України. Основними напрямками реформування є поглиблення захисту прав і свобод людини. У часи розбудови України як демократичної правової держави, утвердження принципів дотримання прав і свобод людини, орієнтації на європейські стандарти в усіх сферах соціального життя, створення ефективної національної системи правосуддя є одним із основних завдань, що постали перед нашим суспільством. Також основними напрямками реформування кримінального судочинства, відповідно до нового КПК, є створення рівних можливостей для кожної із сторін у кримінальному процесі. Вивчення деяких положень КПК України 2012 року свідчить про те, що він, як будь-який інший законопроект, не може бути ідеально досконалим і потребує внесення змін і доповнень, особливо щодо вирішення питання про затримання особи.

Проблемою процедури процесуального затримання займалися такі вчені: Л.М. Лобойко, С.О. Заїка, Р.І. Благута, В.Г. Гончаренко, В.Т. Нор, О.І. Тищенко, В.П. Шибіко та ін.

Метою цієї статті є визначення особливостей процедури затримання особи, а саме підстав затримання, моменту та осіб, які мають право на затримання.

Затримання є важливим процесуальним та непроцесуальним засобом, оскільки саме завдяки йому можна припинити злочин, тим самим зберегти чиясь життя та інші людські цінності від злочинного посягання, але затримання – це вторгнення в сферу особистих немайнових прав людини, тому держава, яка ставить на меті захист основоположних прав людини, її інтересів та соціальних цінностей, змушена упорядкувати це втручання. Тому потрібно дотримання балансу між суспільною